

Hvad kan din hund bruge netop dig til ?

Lederskab handler om at være værdifuld for sin hund mener den svenske etolog Lars Fält

Tekst og fotos: Journalist Sten Søndergaard, HUNDEN 18.07.2000

Det kræver en indsats at blive en værdig flokfører for sin hund. Arbejde, iverigdom og kompetance er nogle af nøgleordene, sagde den svenske etolog Lars Fält i sin foredrag i Dansk Kennel Klub i forsommeren.

Men først fortalte han en historie.

Som nævnt i artiklen om Lars Fält på de følgende sider, har han været på Cuba adskillige gange for at hjælpe med etableringen af en skole for narkotika- og redningshunde. Under sådan et besøg boede han i et hus med udsigt over Maria-stranden uden for Havanna.

- Der sad jeg så en formiddag og arbejdede ude på terrassen, da jeg så en lille flok af de hunde, der lever på turiststrandene. På Cuba er der mange af den slags hundeflokke, der lader til at have delt strandene op i territorier, hvor de så går rundt mellem turisterne og forsøger at se sultne ud, så de kan tigge sig til noget mad.

- Nå, men en af hundene stak ind til mig på terrassen og satte sig foran mig. Den lignede mest sådan en slags riesen-chihuahua. Nu er jeg ikke god til spansk, og så talte jeg svensk med ham. Vi snakkede om den politiske situation på Cuba, hvor meget man kunne købe for en dollar og sådan noget. Det vil sige, jeg snakkede og han lyttede, sådan her, forklarede Lars Fält og viste med hovedet hvordan.

Hunden kan ikke købes

- Så snakkede vi lidt om, hvad vi kunne lave i løbet af ugen, og han lyttede stadigvæk. Måske sad han tænkte over, hvad han skulle svare, hvad ved jeg? Men han fik ingenting, for jeg havde ikke noget at give ham. Lidt efter kom mine kammerater, blandt andre en italiensk dyrlæge, og da vi spiste frokost sprang den lille hund omkring og tiggede sig til adskillige godbidder, men jeg gav ham stadig ingenting, for jeg bryder mig egentlig ikke om at fodre hunde ved bordet.

Efter maden gik vi så en tur, men nu gik hunden sammen med mig hele tiden. Og italieneren, der havde givet ham mad ved bordet, blev næsten lidt arrig eller fornærmet i hvert fald og spurgte, hvad i alverden jeg havde gjort ved hunden, fortalte Lars Fält og fortsatte så med pointen i historien:

- Det er en ganske god historie om, hvordan hunden opfatter sin omverden. Maden kan den finde overalt, så det lykkes ikke at købe hundens socialitet med mad. Vil man have en hund, der er social, så skal man selv være social, og det giver en hel anden kvalitet i omgangen med hunden.

Det skal vi tænke over og forsøge at forklare hundeejerne. Det er ikke ved at give hunden mad, men ved at være et værdifuldt individ i hundens sociale omverden, at hunden finder én værdig til at være medlem af dens sociale gruppe.

Hvad nytte har hunden af dig?

Spørgsmålet er så, hvordan man bliver et værdifuldt individ i hundens sociale omverden, sagde Lars Fält og forsøgte selv at give svaret.

Men først mindede han lige om, hvilken nytte vi mennesker har af hunden. Vi har redningshunde, eftersøgningshunde, narkohunde, hunde, som sporer utætte gasledninger og hunde som finder miljøfarligt kviksølv i laboratorier. Og vi har søde og sociale hunde, som får pulsen og blodtrykket til at falde, når man klapper dem.

- Men vender vi tingene om og spørger, hvad hunden skal bruge dig til, hvilken nytte den har af dig, så bliver det vanskeligere. Jaaeh, du kommer med mad, men som vi lige har set, så rækker det ikke. Vi må opbygge en værdi for hunden på en anden måde, og så bliver det nødvendigt at se lidt på, hvordan sociale grupper er organiserede, på hieraki og rangordning.

Misfortolkede adfærdsstudier

- Der er lavet masser af forsøg med den sociale rangorden i en gruppe dyr. Man har for eksempel sat en masse høns ind i et snævert bur, og så begynder de at slå. Med tiden bliver slagsmålene så færre og færre og man siger, at nu har hønsene fundet en rangorden og så kigger man på, hvem der er kommet højt op og hvem der ligger lavt i hierakiet. Og man når så frem til, at det er de store og stærke og tunge høns, der ligger højest.

- Så er det klart, at mange, som skriver om hunde, har læst om den slags forsøg og tror, at hvis en hund skal højt op i det sociale system, så skal den være stor og stærk og brutal. Men det passer naturligvis ikke. Jeg tror, at I får vældig svært ved at finde nogen, mennesker eller dyr, som helst vil have en leder, som hele tiden slår én i hovedet, mener Lars Fält.

Position kan ikke tages

Problemet er, at de fleste dyreadfærdsstudier foretages på dyr i bure eller indhegnede dyreparker, hvor for eksempel maden bliver serveret. Så der er ingen af dyrene, der får en chance for at vise, at de er gode til at jage eller mange af de andre ting, der kan gøre, at man kommer højt op i hierakiet. Det giver nemt et forkeret billede af dyrenes naturlige adfærd. I en indhegning er dyrene også tvunget til at blive, hvor de er, mens de i naturen har muligheden for simpelt hen at forlade flokken, hvis lederens eneste kvalitet er, at han er større og stærkere og mere brutal end de andre.

- Position i en flok er ikke noget, man tager, det er noget, man får af de andre i flokken, hvis man er værdig til det. Lederen skal være værdifuld for de andre i gruppen, han skal være en ressource, som de andre dyr nyder godt af. At lederen for eksempel er den bedste til at organisere jagten eller til at lede forsvaret af flokken. Lederen skal altså være kompetent, siger Lars Fält.

Den vigtige sociale kontakt

For hunden er en kompetent leder den, der opfylder hundens behov. For tamhunden i høj grad hundens sociale behov.

- Det, vi kalder kontakt, er i virkeligheden vældigt omfattende og vældigt kompliceret. Men et af elementerne er forventning. Hunden forventer af sin leder, at han ofte tager initiativ til et eller andet, og når man har fået opbygget den forventning i hunden, så kan man sagtens lade den løbe løs på marken eller i skoven. Den løber ikke væk, men kommer hele tiden tilbage til føreren for at se, hvad han nu har fundet på, for hunden vil ikke gå glip af de positive oplevelser, føreren tilbyder. Omvendt skal man lade være med at træne skoledressur 45 minutter ad gangen, for det opfatter hunden ikke som hverken initiativ

eller kompetance. Indlæg i stedet nogle helt andre ting, cirkuskunster eller hvad det nu kan være, så hunden oplever, at du tager initiativ, forklarer Lars Fält.

Brug egne kommandoer

Han spørger ofte hundeførere om, hvor mange kommandoer, de bruger over for hunden, og hvor mange, hundeføreren selv har fundet på.

- For mange hunde bliver den liste skræmmende kort, og det betyder, at mange hundeejere forpasser masser af chancer for at vise sig værdifulde for hunden. I stedet skal man snakke med hunden, spørge, om den nu vil have mad, om den vil med ud at køre i bilen, alt sammen ting, som viser hunden, at man tager initiativ til noget positivt. Bor man på landet, kommer muligheden for at tale med hunden næsten af sig selv, men bor man i byen, må man måske planlægge det lidt mere. Og så bliver det en blanding af lydighedstræning og positive oplevelser, når man siger "bliv liggende" og hunden så lidt senere får en belønning for det. Og når man går ind ved siden af, siger man til hunden, "Nå, skal vi gå ind i stuen" og så går man ind og så klapper man hunden, når man har sat sig ned. På den måde siger man, at man nu er på vej et sted hen, og når hunden følger med, får den ros. Så snak med hunden, når du foretager dig noget, hvor den er med.

Den værdifulde leder

- Studier af vildtlevende bavianer har vist, at de har en temmelig kompliceret flokstruktur, hvor nogle hanner danner en central gruppe. Viser der sig så en fare, for eksempel en leopard, der nærmer sig, så går denne gruppe af hanner samlet imod fjenden for at forsvare flokken. Og flokken stoler på, at lederne forsvare flokken.

- Så kan man som hundeejer fundere lidt over, om man skal forsvare sin hund? Man kan vel sige, at en leder skal forsvare sin flok og skabe tryghed. Bliver hunden bange, så søger den hen til sin leder, fordi den ved, at lederen vil forsvare den. Men nu har vi jo også mange mennesker, som selv er bange, for eksempel for at gå udendørs, når det er mørkt. Så tager de deres hund med, og bliver det jo pludseligt indviklet, ikke? Så min mening er, at de mennesker, der siger, at de vil have en vagthund, de skal slet ikke have nogen hund. For de har ikke forstået, hvad det vil sige at være leder for hunden.

- Nej lederskab, det handler om at vise kompetance og initiativ og skabe forventning og tryghed. Dermed bliver man en værdifuld leder for sin hund, fastslår Lars Fält.

Så simpelt er det.

Så kompliceret.

Billedtekster:

Dias 2:

Ofte opfatter man en hund som meget social, selv om den i virkeligheden holder sig til mennesker, fordi den er generelt angst for sin omverden, forklarede Lars Fält blandt andet i sit foredrag.

Dias 3A - B:

For vores hunde er det ikke maden, men den sociale kontakt, der er det vigtigste. Så snak med hunden om alt muligt, siger Lars Fält.